

55. Türkiye Jeoloji Kurultayı
55th Geological Congress of Turkey

ELAZIĞ ÇIVARINDA YÜZEYLENEN MERMERLERİN, MUNZUR
KİREÇTAŞLARI OLDUĞUNA DAİR YENİ GÖZLEM VE BULGULAR

Ali

Pamukkale Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 20017, Kınıklı Denizli

Birim makroskobik olarak beyaz, krem renkli, kalın, masif kristalize kireçtaşı görünümünde olup mikroskobik olarak da tamamen iri kalsit kristallerinden oluşmuş, deformasyon izleri gösteren granoblastik dokulu kristalize kireçtaşı veya mermerdir. Birçok araştırmacı tarafından Permo-Triyas yaşlı "Keban Metamorfitlei" veya "Kontakt metamorfik mermer" olarak adlanmıştır* Birimin yüzeylemeleri Keban'ın (Elazığ) kuzeydoğusundan Pertek'in (Tunceli) kuzeydoğusuna kadar kesintisiz olarak izlenebilir, Elazığ ilinin yakın batı ve güneyindeki Kekik Tepe, Kızıldağ, Tepeköy ve Meryem Dağı ile Baskıl (Elazığ) İlçesinin doğusunda ise birbirleriyle bağlantısız, küpler halindedir,

Kristalize kireçtaşlarının (veya mermerler) Ulupınar köyü (Keban-Elazığ) yakın KD'sunda Geç Kretase yaşlı ada yayı ürünü olan Elazığ Magmatitleri'nin, kuvarslı diyorit üyesi ile dokanağı intrüziyon* Bununla beraber, batıdaki Keban Metamorfitlei'nin metakirintililerle temsil olunan Geç Triyas yaşlı Delimehmet Formasyonu üzerinde ise tektonik ilişkili olarak bulunmaktadır. Bu dokanakta birimin ilksel tabakalanması korunmuş olup indirme düzlemi 35° lik bir eğimle KD'ya doğrudur. Bindirme dokanağında milonitik, breşik bir zon gelişmiştir. Kuvarslı diyoritlerle intrüziyon dokanaki bulunan birimin kontakta metamorfizme meydana gelmiştir. Kuvarslı diyorit intrüziyonunun sıcaklığından kaynaklanan metamorfizmayla kontaktaki kristalize kireçtaşları yeniden kristallenmişlerdir.

Elazığ yakın civarındaki diğer yüzeylemelerde ise kristalize kireçtaşları, Elazığ Magmatitleri'nin bazalt, andezit, proklastitler ve bunları kesen dasitler üzerinde köksüz olarak bulunmaktadır. Ancak bu yüzeylemelerde Ulupınar köyü yüzeylemesinden farklı olarak, volkanik intrüziyonların sıcaklıklarının daha düşük olmasından dolayı kristalize kireçtaşı birimindeki hem kalsit kristalleri daha küçük kalmıştır, hem de tabakalanma gibi ilksel yapılar yer yer korunabilmiştir. Bu yüzeylemelerdeki mermerin dokanağa yakın taban seviyelerinde yaklaşık KD'dan GB'ya doğru sürüklenmeyi işaret eden asimetric kıvrımlar gözlemlenmiştir. Birimin, inceleme alanının kuzeyi ve kuzeydoğusunda çok geniş yüzeylemeler sunan kalın ve kesintisiz bir karbonat serisinden oluşmuş Geç Triyas-Kampaniyen yaşlı "Munzur Kireçtaşları" ile benzerlikleri çok dikkat çekicidir. Ayrıca, kristalize kireçtaşlarının yüzeylendiği bütün küplerin sadece masif karbonatlardan oluşması ve Keban Metamorfitlei'nin diğer formasyon ve üyelerine alt hiç bir birimin gözlenmesi, bunların Keban Metamorfitlei'ne ait olamayacağını gösterir.

Bu verilerin ışığı altında, Elazığ, Keban ve Pertek civarlarında yüzeylenen mermerlerin, inceleme alanının daha kuzeyindeki Munzur Kireçtaşlarınının Geç Kampaniyen-Erken Maestrihtyen zaman aralığında güneye doğru hem Keban

55. Türkiye Jeoloji Kurultayı

55th Geological Congress of Turkey

Metamorfizmleri hem de Elazığ Magmatitleri üzerine tektonik dilimler halinde iflmesiyle oluşmuş tektonik klipler olduğu öne sürülebilir.

NEW OBSERVATIONS AND DATA ON THE MARBLES AROUND ELAZIĞ THAT ARE, IN FACT, THE MUNIUR LIMESTONES

The unit is macroscopically represented by white, light gray, thick, massive limestones. Microscopically, it is granoblastic textured crystallized limestone or marble showing deformation twins which consist of large calcite crystals. It has been called as Permo-Triassic aged "Keban Metamorphites" or "Contact Metamorphic Marbles" by several workers. The outcrop of unit is continuously traced from northeast of Keban (Elazığ) to northeast of Pertek (Tunceli). It is in the form of clips independent of each other in the Kekik Mountain, Kizildag, Tepeköy and Meryem Mountain located at the near west and south of Elazığ and in the east of Baskil (Elazığ).

Crystallized limestones (or marbles) are intrusive-contacted on the quartz-diorite member of the Elazığ Magmatites which are products of Late Cretaceous aged island arc in the near NE of Ulupnar village (Keban-Elazığ). In addition, it tectonically set on the Late Triassic aged Delimehmet Formation represented by metasediments of the Keban metamorphites in the just west of this place. In this contact, primary bedding of the unit is preserved and overthrust plane is toward NE with a dip of 35°. In the contact a breccious, mylonitic zone is developed. The intrusive contacted unit with quartz-diorite is metamorphosed. The crystallized limestones in the contact is recrystallized by the heat of quartz-diorite intrusion.

The crystallized limestones in other crops around Elazığ are found on, without roots, basalts, andesites, pyroclastics of the Elazığ Magmatites and dykes cutting these rocks. But in these outcrops, different from those in Ulupnar village, both calcite crystals in the crystallized limestones reminded smaller and primary structures such as bedding were preserved due to lower temperature of volcanism. Asymmetric folds marking movement from approximately NE to SW are observed in the bottom levels of marble near contact in these outcrops.

It is noteworthy that both this unit and Late Triassic-Campanian aged the Munzur Limestones composing of thick and continuous carbonate sequence and widely outcropping in the N and NE of the unit are similar. In addition, Formation of only massive carbonate in whole clips where crystallized limestones outcrops and lack of all other units of the Keban Metamorphites show that it cannot be related to the Keban Metamorphites,

By the light of these data, it can be proposed that the marbles outcropping around Elazığ, Keban and Pertek are clips which formed by overthrusting of the Munzur Limestones in the north of study area as tectonic-segment through east during Late Campanian-Early Maastrichtian period,